

Metody a techniky dramatické výchovy v MŠ II.

Mgr., Bc. Michael Novotný

Mgr., Bc. Michael Novotný

- Učitel mateřské školy (13 let praxe v MŠ)
- Absolvent PF UJEP Ústí nad Labem – Učitelství pro mateřské školy
- Absolvent PedfUK v Praze – Pedagogika předškolního věku
- Lektor tvořivé dramatiky a pohybových her – Národní institut dalšího vzdělávání,
- Pedagogické centrum ústeckého kraje,
- Pedagogicko – psychologická poradna Teplice

Publikační činnost

- **Novotný, Michael (et).** *Šimonovy pracovní listy 16*, Praha: Portál 2011, ISBN 978-80-7367-855-5.
- **Kolektiv autorov,** *Rok v naší školce*, Bratislava: Vydavateľstvo Príroda 2011, ISBN 978-80-07-01946-1.
- **Novotný, Michael.** *Mrňous poznává mláďata*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-14-9.
- **Novotný, Michael.** *Mrňous poznává domácí zvířata*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-16-3.
- **Novotný, Michael.** *Mrňous poznává zvířata na venkově*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-15-6.
- **Novotný, Michael.** *Mrňousův zvěřinec v ZOO*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-18-7.
- **Novotný, Michael.** *Mrňousův zvěřinec na statku*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-19-4.
- **Novotný, Michael.** *Mrňousův zvěřinec v lese*, Ostrava: Vydavatelství Aksjomat 2012, ISBN 978-80-87641-17-0.
- **NOVOTNÝ, Michael.** *Veršované pohádky* [online]. 1. Praha: Martin Koláček E-knihy jedou, 2015, 205 s. ISBN 978-80-7512-337-4.
- **NOVOTNÝ, Michael.** *O červené Karkulce*, Praha: Modrý slon, 2016.

Obsah webináře

- Tvořivá dramatika a její vliv na osobnost dítěte
- Struktura dramatické lekce
- Metody a techniky dramatické výchovy
- Tvořivá dramatika v MŠ z využitím metod a technik dramatické výchovy
- Zajímavé odkazy

Anketa - povolání

- 1. Učitel-ka mateřské školy
- 2. Učitel-ka základní školy
- 3. Rodič
- 4. Jiné – jaké

Je účastníkem webináře také muž?

- Pokud se webináře účastní také muž, třeba učitel mateřské školy, napište to prosím do chatu.

MOTTO

***„Co děti dělají, je pro ně mnohem významnější,
než co vidí a slyší“***

Winifred Wardová

Tvořivá dramatika a její vliv na osobnost dítěte předškolního věku

- **Rozvoj kognitivních procesů**
- Vnímání (prostoru, času, počtu)
- Paměť
- Fantazie (představivost)
- Myšlení
- **Osobnostní a sociální rozvoj dítěte - prosociálnost**
- Rozvoj sociální a emoční inteligence

Struktura dramatické lekce

- Úvodní část
- Průpravná část (zaměřuje se na průpravné hry a cvičení)
- Hlavní část (zde se odehrává primární dramatická hra)
- Relaxační část (úkolem této části je zklidnění organismu a jeho regenerace)
- Závěrečná část (například v kruhu formou reflexe činností)

Struktura dramatické lekce

- Název hry popřípadě lekce
- Časová dotace
- Věková skupina
- Pomůcky
- Primární, popřípadě sekundární cíl (tedy co danou lekcí či konkrétní hrou u dětí rozvíjíme)
- Počet dětí
- Prostorová organizace
- Motivace
- Rizika

Elementární zásady dramatické výchovy

- Dostatečný herní prostor
- Správně a důsledně vysvětlená pravidla her a činností
- Pohodlné oblečení včetně obutí
- Děti do činností nenutíme – mnohdy se pak zapojí samy
- Dostatek prostoru pro sebevyjádření

Zajímavé odkazy

- Portál RVP – VÚP – Pohádková dramatika v sekci články
- <http://www.garyl.estranky.cz/>
- Valenta Josef. Metody a technik dramatické výchovy
- Novotný Michael. Šimonovy pracovní listy 16.

Didaktické hry

- Didaktické hry se vyznačují zejména faktem, že chceme dosáhnout určitého konkrétního cíle. Děti se tedy naučí nějakou konkrétní věc. Význam didaktických her je zejména v rozvoji kognitivních procesů. Pro dramatickou výchovu mále čtyři konkrétní:
  - Myšlení – za pomoci didaktických her se již dítě může pomalu posouvat z období prelogického (abstraktního) myšlení k myšlení logickému (konkrétních operací)
  - Paměť
  - Vnímání
  - Fantazie

Didaktické hry

- **Popisování obrázku:** rozvoj KP (fantazie, myšlení) a komunikativních dovedností
- **Kouzelné sluchátko:** : rozvoj KP (fantazie, myšlení) a komunikativních dovedností – zástupný předmět
- **Rozhovor za použití 2 slov:** rozvoj kooperace a KP
- **Odpouštění hříchů:** rozvoj prosociálních dovedností, empatie, komunikativní dovednosti

Didaktické hry

- **Nové koště** – podávání koštěte po obvodu kruhu za přednesu dvoučtvrťové říkanky

Říkanka

Stará bába čarovala, svým koštětem zamávala,
Podala ho druhé bábě, a ta bába zase bábě,
Které koště zůstane, tak ta z kola vypadne.

Didaktické hry

- **Boj o území** – motivační příběh například o indiánech. Dvě skupiny dětí se mezi sebou domlouvají, zda by se bez boje nějak domluvili na dělbě území.
- **Zloděj koní** – prostěradlo, za kterým se ztrácí koně
- **Na doktora** – doktor přijímá pacienty, vyslechne jejich problémy a určuje diagnózu a způsob léčby
- **Volná cesta do přístavu** – správce přístavu vpustí námořníky na pevninu pouze v případě, že si zapamatují 6 – 8 obrázků

Zástupná řeč

- **Ke sdělení používáme zástupnou řeč, která může být smyšlená**
- **Zpráva:** dítě sděluje jakýmkoli způsobem nějakou zprávu, například vyprávěním pohádky chce sdělit jak se mu líbí v MŠ – používají se i pohyby těla, posturika apod. rozvoj kognitivních procesů a komunikativních dovedností
- **Naváděná:** hra s vyloučením zraku, zástupná řeč (haf, haf – mňau, mňau) – rozvoj sluchové percepce
- **Vyjádření pocitu za pomoci dvou slov:** netradiční vyjadřovací technika

Živý obraz

- Jedná se převážně o tzv. „štronzo“ tedy vyjadřování se za pomoci sousoší nebo lze využít jednoho pohybu
- **Sousoší:** děti se domluví ve skupině na námětu, který pak ztvární, při ztvárňování již nekomunikují (alternace mohou se domlouvat) – druhá skupina hádá co děti ztvárňují
- **Socha ve dvojici:** improvizace
- **Střídavé sousoší** – děti za dveřmi a v sousoší vždy jedno dítě vystřídají – sledování proměny

Pantomima – narativní pantomima

- Narace, tedy verbální doprovod ze strany učitele. Učitel vypráví pohádku a děti ji pantomimicky ztvárňují. Elementární zásadou v pantomimě je absolutní absence verbálních projevů včetně zvuku.
- **Pohádková narace:** rozvoj pohybových dovedností, koordinace pohybů
- **Sekvence z pohádky:** dvojice se domluví a předvede sekvenci z pohádky, ostatní hádají
- **Zrcadlo:** koordinace pohybů, rozvoj kognitivních procesů
- **Loutka a loutkoherec:** koordinace pohybů
- **Ztvárnění činnosti:** řemeslo, sportovec, dárek

Boční vedení

- **Učitel není aktivním aktérem hry ale je spíše jejím moderátorem**
- **Popletená pohádka:** učitel dětem rozdělí role (Karkulka, vlk, myslivec, sova) a pak začne vyprávět upravený příběh a děti jej dle narace předvádějí
- **Opak:** Děti předvádějí nějakou činnost a učitel moderuje, později může moderovat i zdatnější dítě

Improvizace

- **Prodavač/ka zeleniny:** Rozvoj komunikativních dovedností, improvizace
- **Obrázky na čele:** pohádkové pexeso, oboustranná lepicí páska
- **Vyprávění vlastní pohádky:** Děti se ve vyprávění střídají a každý navazuje svým smyšleným úsekem
- **Šla Karkulka k babičce:** a v košíčku měla, víno...další bábovku atd. až bude v košíčku hodně věcí děti vzpomínají co v něm je.
- **Unavený komár** – improvizace, děti předvádějí let komára v průběhu celého dne (odpočatost, únava, odpolední spánek apod.

Ostatní hry

- **Uhodni kamaráda** – smyslová hra, děti stojí po obvodu kruhu a dítě se zavázanými očima se snaží poznat po hmatu. Alternativa poznat dítě po hlase (jedno slovo)
- **Narozeninová oslava** – dítě má narozeniny a ostatní děti vymýšlejí, co by mohlo na oslavě být.
- **Lidské pexeso**
- **Kooperativní hra – námořníci na lodi**: deka loď se postupně zmenšuje a děti musí spolupracovat
- **Vaříme povidla** – improvizace – motivační říkanka „U babičky každým rokem, platí stejná pravidla, když se podzim blíží skokem, tak se vaří povidla

Ostatní hry

- **Zvířátka v lese** – dvě děti se domlouvají pouze za pomoci zvuků – improvizace
- **Dešťové kapky** – relaxační hra – doprovod pomalé hudby – co vše musí kapka udělat než dopadne na zem
- **Postřehová hra** – v prostoru předměty a děti si je musí zapamatovat
- **Čertovský tanec** – děti se v kruhu střídají a předvádějí čertovský pohyb – motivační říkanka „Mikuláši, kde čert straší, že se u nás nestavil, to asi jak v pekle praží, tak se z toho unavil
- **Pečeme perníčky** – smyslová hra
- **Na školu** – dítě učitel dostane nějaký úkol, který pak má vysvětlit ostatním dětem – MŘ Velkým klukem brzy budu, až k zápisu s tatškou půjdu, začnu zpívat, vyprávět, do školy mě vezmou hned.

Ostatní hry

- **Proměna housenky v motýla** – netradiční vyjadřovací techniky
- **Nalodění v přístavu** – učitelka vpustí námořníky na loď jen v případě, kdy si zapamatují cca 6 obrázků
- **Komáří den** – děti předvádějí co dělá komár od rána do večera – improvizace „Dva dospělí komáři, vydali se k zubaři, šli tam asi jenom z nudy, vždyť komáři nemaj zuby“
- **Smyslová hra** – poznávání zvuků (z CD nebo na nejrůznější předměty a děti pak sdělují, co jim konkrétní zvuk připomíná
- **Létající balón** – děti jsou na palubě balónu a vyprávějí, co vše cestou vidí
- **Jirkova panenka**

Ostatní hry

- **Klubíčko vlny**
- **Smyslovka ptáčku, zazpívej**
- **Zvoneček** – dítě má v ruce zvoneček nebo kastanětu, s ostatními se pohybuje po prostoru a dítě, které bylo za dveřmi se snaží rozpoznat, kdo zvoní
- **Průchod nebezpečným územím** – děti v prostoru sedí se zavázanýma očima, jedno dítě se snaží mezi nimi v tichosti projít tak, aby ho neslyšely a nedotkly se ho
- **Obrazec z provazu** – dlouhý provaz, po půl metru jej uchopí děti a snaží se vytvořit jednoduché obrazce, aniž by provaz pustily

Ostatní hry

- **Obrazec ze špejlí** – vyloučení verbálních projevů
- **Na pštrosa** – zavázané oči a osahávání předmětu vším, vyjma rukou
- **Holandské dřeváky** – děti postupně klapou rytmus skořápkou (předmětem) a ostatní ho napodobují) rytmizace
- **Jsem Čech** – děti se pohybují a všechny říkají dokola jsem Čech, jen jedno dítě říká např. jsem Rus. Dítě za dveřmi se snaží najít cizince